

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра _____ соціології і публічного управління
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ

_____ Крос-культурні комунікації
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань _____ 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва)

спеціальність _____ 054 Соціологія
(шифр і назва)

освітня програма _____ Соціологія управління
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни _____ професійна підготовка; вибіркова
(загальна підготовка / професійна підготовка; обов'язкова/вибіркова)

форма навчання _____ денна
(денна / заочна/дистанційна)

Завдання для самостійної роботи побудовано за тематичними ознаками. На кожен окрему тему курсу пропонується певна кількість питань на які студенти мають знайти відповідь самостійно та пропонується окрема тема (теми) для підготовки повідомлень, фіксованих виступів та есе.

Також за окремими темами пропонується тематика командних проектів за наслідками виконання яких студенти проводять презентації.

Окремі теми передбачають самостійне знайомство з роботами конкретних авторів з числа соціологів – постмодерністів.

Мета самостійної роботи: набути навички самостійної роботи та виконання завдань, що потребують вмінь шукати самостійно відповіді на поставлені питання, знайомитися з першоджерелами, готувати командні проекти та презентувати їх.

ТЕМА 1. Крос-культурні комунікації та їх роль у сучасному суспільстві

Питання для самостійного опрацювання:

1. Соціалізація та інкультурація.
2. Передумови виникнення міжкультурної комунікації
3. Модерністські теорії міжкультурної комунікації
4. Міжкультурна комунікація за умов постмодерна
5. Становлення міжкультурної комунікації в Європі.
6. Утвердження міжкультурної комунікації в Україні та слов'янських країнах.
7. Національні відмінності крос-культурних комунікацій

Література: 1,5,7,8,9

ТЕМА 2. Визначення поняття культури в сучасному світі

Питання для самостійного опрацювання

1. Основні підходи до розуміння феномену культури
2. Форми культури: матеріальна, духовна, соціальна, фізична.
3. Типи культури в сучасному суспільстві
4. Види культури: культура суспільства, культура колективу, культура особистості
5. Проблема співвідношення культури і релігії
6. Міжкультурна взаємодія в глобалізованому суспільстві
7. Сутність і зміст культурної динаміки
8. Упередження та стереотипи.
9. Основні рушійні сили культурної глобалізації.
10. Принципи культурної політики в епоху глобалізації.
11. Поняття ефективної міжкультурної комунікації.

12. Приклади етнокультурних стереотипів у сучасному світі.
Література: 1,2,3,5,7

ТЕМА 3. Сприйняття культури членами суспільства.

Підготовка есе за темою зі списку:

1. Визначення критеріїв різниці культур у різних суспільствах.
2. Культурні універсалії.
3. Фактори, які впливають на пристосованість до чужої культури
4. Модель засвоєння "чужої" культури М. Беннета
5. Механізми формування упереджень, стереотипів, узагальнень як способів сприйняття соціальної дійсності..

Література: 3,6,8,13

ТЕМА 4. Рівні вивчення культури

Питання для самостійного опрацювання

1. Артефакти як результати людської діяльності
2. Архітектура і дизайн внутрішніх приміщень
3. Привітальні ритуали і форми звернення
4. Здійснення контакту
5. Дрес-код
6. Письмові контракти і усні угоди
7. Сукупність проголошуваних цінностей.
8. Класифікація базових уявлень (цінностей)

Література: 3 ,4, 6, 10, 11

ТЕМА 5. Теоретичні основи крос-культурної комунікації

Підготовка командних проектів за темами:

1. Парадокси міжкультурного спілкування
2. Абстрагування й фільтрація інформації.
3. Цінності, вірування та переконання у міжкультурному аналізі
4. Змінні міжкультурної комунікації як її системні складові.
5. Механізми рівнів утворення й інтерпретації повідомлення
6. Інтегративна роль Інтернет-комунікацій в освіті.
7. Глобальний вимір науково-технічного прогресу в контексті міжкультурного діалогу.
8. Інтелектуальна міграція

Література: 2,8,9,10

ТЕМА 6. Вербальні та невербальні комунікації в контексті культур

Підготовка ділової гри з опрацювання різних видів вербально та невербальної комунікації

1. Стили вербальної комунікації:
 - прямий – непрямий
 - складний – стислий
 - особистісний- контекстуальний
 - інструментальний – афективний
2. Структуру та закономірності вербальної комунікації
3. Лінійна модель масової комунікації «пентада» Г. Лассуелла
4. Основні канали невербальної комунікації:
 - Міміка
 - Жести.
 - Візуальний контакт.
 - Голосові характеристики.
 - Просторова поведінка.

Висновки: Особливості невербальної комунікації як однієї із основних складових міжкультурної компетентності

Література: 3,6,11

Тема 7. Параметри культури, що визначають крос-культурну комунікацію

Питання для самостійного опрацювання.

1. Простір і час як універсалії культури.
2. Особливості векторного сприйняття часу Особливості спірального сприйняття часу.
3. Сприйняття часу в моноактивних культурах.
4. Ставлення до часу представників поліактивних культур.
5. Відношення до часу в реактивних культурах.
6. Різні підходи до взаємодії людини з навколишнім середовищем:
 - Природа - підлеглий людині об'єкт.
 - Фаталістичне, підлегле відношення до природи.
 - Людина - частина природи і повинна жити в гармонії з нею
7. Основні параметри культури, що характеризують відносини між людьми
8. Культури, орієнтовані на статус або досягнення
Емоційна культура як складова частина професійної культури.

Література: 6 ,11

ТЕМА 8. Методологічні складності крос-культурних досліджень

Питання для самостійного опрацювання.

1. Основні групи методів крос -культурного аналізу:

- кабінетні дослідження
 - «польові» дослідження
2. Зрізи соціокультурного простору
 3. Методологічні проблеми крос-культурного дослідження:
 - визначення виду дослідження,
 - проблема вибору підвалин порівняння,
 - формування вибіркової сукупності,
 - визначення перемінних,
 - мовні перешкоди,
 - дослідницькі процедури.
 4. Джерела емпіричних даних в крос-культурних дослідженнях.
 5. Використання методу факторного аналізу.
 6. Функціональна еквівалентність інструменту вимірювання.
 7. Метод оцінки поведінкового сценарію.
 8. Проблеми мовної еквівалентності.

Література: 2 ,4, 9, 12

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1.	Шавкун І. Г., Дибчинська Я. С. Крос-культурна комунікація в міжнародному бізнесі: конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності». Запоріжжя: ЗНУ, 2019. – 107 с.
2.	Верховод Л. І. Соціологія культури та міжкультурна комунікація : навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заочн. форми навч. спец. «Соціологія» / Л. І. Верховод ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2018. – 263 с.
3.	Горлач В. В. Організаційно-педагогічні умови формування вмій крос-культурної комунікації у майбутніх фахівців сфери обслуговування / В. В. Горлач // Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe. – 2020. – № 2, Ч. 1. – С. 9–14.
4.	Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація / В.М Манакін. – Київ: ЦУЛ, 2012. –288 с.
5.	Глінковська Б. Крос-культурні підприємницькі комунікації : навчальнометодичний посібник для магістрантів / Б. Глінковська, Є. Чеботарьов, В. Чеботарьов ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Старобільськ, 2018. – 120 с.

Допоміжна література

6.	Азарова Ю. Мультикультуралізм і сучасні моделі міжкультурної комунікації / Ю. Азарова // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія: Культурологія. - 2016. - Вип. 17. - С. 13-19. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoakl_2016_17_
----	---

7.	Бурак О.С. Крос-культурна комунікація як наслідок глобалізаційних крос-культурних контактів, 2012. URL: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Grani/2012_5/27.pdf
8.	Головаха Є., Горбачик А., Паніна Н. Україна та Європа: результати міжнародного порівняльного соціологічного дослідження. – Київ: Інститут соціології НАН України, 2006.- 142 с.
9.	Сайтарли І.А. Культура міжособистісних стосунків : Навч.посібн./ І.А.Сайтарли. – К : Академвидав, 2010. – 240 с.
10.	Коч Н. В. Міжкультурна комунікація: навчальний посібник. Миколаїв: Вид-во «ЧП Румянцева А.В.», 2017. – 200 с.
11.	Комунікативні тренди міжнародних відносин. Монографія / Макаренко Є. А., Рижков М. М., Піпченко Н. О., Москаленко Т. В., Погорська І. І., Белоусова Н.Б., Кучмії О. П., Сербіна Н. Ф., Сербіна К. Ю., Фролова О. М., Шевченко О.В.– К.: Центр вільної преси, 2016. – 614 с.
12.	Стегній О. Г. Методологічні складності крос-культурних досліджень/ О. Г. Стегній// Український соціум. 2013. № 2(45) С.99 – 111.
13.	Щетініна Л. В. Сутність крос-культурної компетентності: від теорії до практики /Л. В. Щетініна, С. Г. Рудакова // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2017. – № 4. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5537

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. www.useps.org– офіційний сайт українського центру економічних та політичних досліджень ім. Разумкова (представлені результати досліджень, діаграми, кількісні показники, наводяться дані порівняльних досліджень).
2. www.sociology.kharkov.ua– Sociology Hall, сайт соціологічного факультету ХНУ ім. В. Н. Каразіна.
3. <http://www.socium.info/library.html> – бібліотека соціологічної літератури.
4. www.uceps.com.ua/ukr/all/sociology (Архів соціологічних даних Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова, м. Київ).
5. www.ukrstat.gov.ua (Статистичні матеріали Держкомстату України).